

Uerslo paramos programa

Phase Uerslo paramos programa - SNECA

Vartotojų ir sveikatos apsauga

TURINYS

I. ĮŽANGA	3
II. "Acquis Communautaire"	7
1. Klaidinanti reklama	7
2. Sutartys, sudarytos netarnybinėse patalpose	9
3. Vartojimo kreditas	10
4. Kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketai	11
5. Teisė naudotis nekilnojamu turtu tam tikru laiku	13
6. Su vartotojais sudaromų sutarčių nelygios sąlygos	14
7. Nuotolinės prekybos sutartys	16
8. Kainos nurodymas	18
9. Vartotojų interesai	19
10. Atsakomybė už nekokybiškas prekes	20
11. Bendra gaminių sauga	22
12. Pavojingos imitacijos	24
13. Plataus vartojimo prekių pardavimas ir su tuo susijusios garantijos	25

I. ĮŽANGA

Vartotojų apsauga nebuvo laikoma viena pradinių Romos Sutarties tikslų. Tik aštuntojo dešimtmečio pradžioje Europos institucijos pradėjo atsižvelgti į vartotojų apsaugą. Romos Sutartis (1957) nenumatė vartotojų politikos. Vis dėlto kai kuriuose straipsniuose, tokiuose kaip 39¹ EEC straipsnis dėl žemės ūkio ir 86² straipsnis dėl konkurencijos, yra tiesioginės nuorodos vartotojams iš išreikštas pageidavimas ginti vartotojų interesus. Apskritai, Sutarties preambulė, įkurianti Europos ekonomikos bendriją, teigia, kad vienas iš bendrijos pagrindinių tikslų yra bendriją sudarančių žmonių "nuolatinis gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimas".

Tik aštuntojo dešimtmečio viduryje Ministrų Taryba 1975 m. balandžio 14 d. rezoliucijoje pateikė pirmąją Europos ekonominės bendrijos programą dėl vartotojų apsaugos ir informacijos politikos³. Tai buvo pirmoji priemonių, kurių ėmėsi Bendrija vartotojų labui, studija. Programos tikslas buvo įteisinti tikrą vartotojų teisių kodeksą Bendrijoje. Ši programa apibrėžė penkias pagrindines vartotojų teises:

- **Teisė į sveikatos ir saugumo apsaugą.** Tai reiškia, kad vartotojams siūlomos prekės ir paslaugos turi būti tokios, kad normaliomis ir numatytomis vartojimo sąlygomis, nekeltų pavojaus vartotojų sveikatai ir saugumui.
- **Teisė į ekonominių interesų apsaugą.** Vartotojai turi būti apsaugoti nuo pardavėjo pasinaudojimo savo padėtimi, ypač nuo vienašalių sutarčių sudarymo, nepalankių kredito sąlygų, prievartinių pardavimo metodų ir žalos, kurią vartotojo ekonominiams interesams atneša nekokybiškos prekės ar nepatenkinamos paslaugos.
- **Nuostolių atlyginimo teisė.** Vartotojai turi gauti patarimus ir pagalbą, atsižvelgiant į skundus dėl žalos, patirtos perkant ar naudojant nekokybiškas prekes ar nepatenkinamas paslaugas. Jie taip pat turi teisę į atitinkamą nuostolių atlyginimą už padarytą žalą greitą, efektyvią ir nebrangią procedūrą pagalba.
- **Teisė į informaciją ir švietimą.** Tai reiškia, kad pakankama informacija turi būti prieinama prekių ir paslaugų pirkėjui, kad pastarasis galėtų įvertinti pagrindines prekių ir paslaugų charakteristikas, tokias kaip pobūdis, kokybė, kiekis ir kaina, kad galėtų racionaliai pasirinkti iš konkuruojančių prekių ir paslaugų bei saugiai jomis naudotis. Vaikai, kaip ir jaunuoliai bei suaugę, taip pat turi turėti galimybes gauti informaciją ir švietimą, kad galėtų žinių pagalba rinktis prekes ir paslaugas.
- **Reprezentacijos teisė** (teisė būti išgirstam). Vartotojai turi turėti galimybę dalyvauti pasitarimuose, išreikšti savo požiūrį, kai ruošiamas su jais susijęs nutarimas, ypač organizacijų, susijusių su vartotojų apsauga ir informavimu, pagalba.

¹ " Str. 39, 1° Dabartinės bendrosios žemės ūkio politikos tikslai:

...

(e) užtikrinti, kad tiekama produkcija pasiekia vartotojus prieinamomis kainomis.

..."

² Str. 86 "Bet koks vieno ar daugiau įsipareigojimo pažeidimas iš dominuojančios pusės bendroje rinkoje ar didesnėje jos dalyje turi būti draudžiamas kaip nesuderinamas su bendrąja rinka, kadangi jis gali paveikti prekybą tarp valstybių narių.

Tokie pažeidimai sutinkami:

...

(b) ribojant gamybos, rinkos ar technologijos plėtrą vartotojų nenaudai.

..."

³ Oficialusis leidinys, 1975, C92, 25/4/1975.

Taryba per trumpą laikotarpį buvo apsiėmusi svarstyti labai daug skirtingų pasiūlymų. Ši pirmoji programa neturėjo jokio konkretaus poveikio.

1981 m. gegužės 19 d. rezoliucija Taryba priėmė antrąją programą dėl vartotojų apsaugos ir informavimo politikos 1981-1986 metų periodui⁴. Ši antroji programa buvo skirta testuoti priemones vartotojams ginti ir informuoti, kurios buvo pradėtos preliminarios programos įgyvendinimo metu, ir patvirtinti pastarosios tikslus ir principus. Naujoji programa sustiprino ir detalizavo 1975 metų programoje numatytas veiklos kryptis, ir suintensyvino priemones šioje srityje. Be to, ji pasiūlė skirti daugiau dėmesio vartotojų interesams, apibrėžiant ir įgyvendinant bendrijos politiką. Galiausiai programa vėl pateikė penkias pagrindines vartotojų teises, kaip kad apibrėžiama jau 1975 metų programoje: vartotojų apsauga nuo sveikatai ir saugai keliamo pavojaus; vartotojų ekonominių interesų apsauga; vartotojų teisinės padėties gerinimas (pagalba, patarimai, teisė imtis teisinių priemonių), vartotojų švietimo ir informavimo gerinimas; vartotojų dalyvavimas ir atstovavimas, priimančių jų interesus įtakančius sprendimus.

Ši programa taip pat apibrėžė numatytus preliminarioje programoje principus, kurie buvo (ir yra) svarbūs:

- Prekių ar paslaugų pirkėjai turi būti apsaugoti nuo nesąžiningos prekybos atvejų, o ypač nuo vienašališkų pardavėjų sutarčių, esminių teisių pašalinimo iš sutarčių, nepalankių kredito sąlygų, reikalavimų apmokėti nepageidautas prekes ir prievartinių pardavimo metodų;
- Vartotojas turi būti apsaugotas nuo jo ekonominių interesų pažeidimų, kurių priežastis - nekokybiški produktai ar nepatenkinamos paslaugos;
- Prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, įskaitant ir finansines paslaugas, neturi būti tiesiogiai ar netiesiogiai klaidinantis asmenį, kuriam jos siūlomos ar kuris jų pageidauja;
- Jokia reklamos forma neturi klaidinti potencialaus produkto ar paslaugos pirkėjo. Bet kokia forma pateikiamos reklamos užsakovas turi sugebėti tinkamomis priemonėmis patvirtinti bet kokių savo teiginių pagrįstumą;
- Visa pardavimo metu etiketėse ar reklamoje pateikiama informacija turi būti tiksli;
- Vartotojas turi teisę gauti garantinį aptarnavimą, įskaitant ir taisymui reikalingų atsarginių dalių tiekimą.;
- Vartotojams prieinamų prekių spektras turi būti toks, kad vartotojai galėtų pasirinkti kiek įmanoma adekvačiai..

Po 1985 metų Komisija įsitikino, kad sėkmingų programų įgyvendinimas nedavė lauktų rezultatų. Todėl Komisija pristatė Tarybai naują pranešimą, numatantį aiškia nurodytą veiksmų tvarką. Ši veiksmų tvarka buvo patvirtinta 1986 m. birželio 23 d. rezoliucija dėl naujos varomosios jėgos vartotojų apsaugos politikai⁵. Šioje rezoliucijoje Taryba pripažino būtinybę realizuoti Komisijos pasiūlytus tris pagrindinius tikslus:

1. aukštas vartotojų sveikatos ir saugos apsaugos lygis,
2. galimybė vartotojams gauti naudos iš bendrijos rinkos, ir

⁴ Oficialusis leidinys, 1981, C133, 3/6/1981.

⁵ Oficialusis leidinys, 1986, C167.

3. labiau atsižvelgti į vartotojų interesus kitose bendrijos politikos srityse.

Kalbant apie pirmąjį tikslą, Sutarties 95 straipsnis (buvęs 100 A) yra vienas pagrindinių priemonių, kurios buvo numatytos Romos Sutartyje Suvestiniu Europos aktu 1986 metais. Šis straipsnis teigia, kad siekiant suvienodinti nacionalines nuostatas sveikatos, saugos, aplinkos apsaugos ir vartotojų apsaugos srityse, Komisija savo pasiūlymuose daugiausia dėmesio kreips į "aukštą apsaugos lygį".

Europos Sąjungos Maastrichto sutartis (1992 m. vasaris) buvo vienas svarbiausių žingsnių link vartotojų politikos Bendrijoje. Ši sutartis aiškiai deklaruoja vartotojų apsaugą kaip vieną iš Bendrijos politikos tikslų. 3 straipsnis teigia, kad "Bendrijos veikla turi apimti... vartotojų apsaugą stiprinančius veiksmus."⁶

Siekiant palaikyti vartotojų interesus ir užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, Bendrija imsis veiksmų vartotojų sveikatai, saugai ir ekonominiams interesams ginti, jų teisei į informaciją bei švietimą remti, o taip pat jiems patiems organizuoti, kad gintų savo interesus⁷.

Šių tikslų bus siekiama tokiomis priemonėmis:

- 95 straipsnyje numatytos priemonės vidaus rinkos kūrimo kontekste (harmonizavimo priemonės);
- priemonės, remiančios, aprūpinančios ir valdančios politiką, kurios laikosi valstybės narės.⁸

Bet kuriai valstybei narei leidžiama išlaikyti ar taikyti griežtesnes apsaugos priemones. Vis dėlto, tokios priemonės turi būti suderintos su Sutartimi ir notifikuotos Komisijai.⁹

Į vartotojų apsaugos reikalavimus turi būti atsižvelgiama rengiant ir įgyvendinant kitas Bendrijos politikas ir veiklą.¹⁰

"Acquis Communautaire": trumpa apžvalga

---

⁶ Straipsnis 3, 1, t.

⁷ Straipsnis 153, 1 (anksčiau Straipsnis 129a, 1).

⁸ Straipsnis 153, 3.

⁹ Straipsnis 153, 5.

¹⁰ Straipsnis 153, 2.

Bendrijos įstatymai vartotojų politikos srityje siekia pašalinti rinkos trūkumus ir priešintis beveik struktūrinio informacijos trūkumo tendencijai, užtikrinant, kad pagrindinė informacija būtų privaloma, ir rengiant papildomas taisykles dėl vartotojų apsaugos. Daugeliu atveju teisinis požiūris laikosi minimalaus harmonizavimo principo.

Su sauga susijusių klausimų srityje "acquis communautaire" turi direktyvą 92/59/EC dėl bendros gaminių produktų saugos. Valstybės kandidatės turi pereiti nuo kontrolės gamybos lygmenyje sistemos prie sudėtingesnės rinkos priežiūros. *acquis* taip pat apima direktyvas dėl atsakomybės už produktus (85/374/EEC) ir dėl pavojingų imitacijų (87/357/EEC)¹¹.

- Ekonominių vartotojų interesų finansinių paslaugų srityje apsauga numatyta direktyvose dėl vartojimo kredito (87/102/EEC), (90/88//EEC), (98/7/EC).
- Direktyvos dėl kainų nurodymo (98/6/EC), klaidinančios reklamos (84/450/EEC) ir lyginančios reklamos (97/55/EC) numato vartotojų apsaugos aspektus reklamos ir informacijos srityse.
- Komerčinės veiklos nuostatas numato direktyva (87/577/EEC) dėl pardavimo vartotojo namuose ir direktyva (97/7/EC) dėl pardavimo naudojant ryšio priemones, o taip pat direktyva (98/27/EC) dėl įsakymų, susijusių su vartotojų interesų gynimu, bei direktyva (99/44/EC) dėl vartojimo prekių pardavimo ir su tuo susijusių garantijų tam tikrų aspektų
- Direktyva (93/13/EEC) dėl vartojimo sutarčių nelygių sąlygų, direktyva (97/47/EC) dėl pirkėjų, perkančių teisę naudotis nekilnojamu turtu tam tikru laiku, apsaugos ir direktyva (90/314/EC) dėl kelionių paketų ir atostogų paketų numato nuostatas, susijusias su vartotojų sutartimis.

II. "Acquis Communautaire"

---

¹¹ Trečiasis seminaras valstybėms kandidatėms dėl vartotojų politikos, 2000 m. lapkričio 22 d. Daugiau informacijos, susijusios su direktyvomis dėl vartotojų apsaugos ir vartotojų politikos, galima rasti DG sveikatos ir vartotojų apsaugos internetinėje svetainėje:
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_en.htm

1. Klaidinanti reklama.

Pirmoji svarbi direktyva vartotojų teisės srityje buvo Tarybos direktyva 84/450/EEC dėl klaidinančios reklamos¹². Ji buvo papildyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/55/EC dėl lyginamosios reklamos¹³

Šių direktyvų tikslas - apsaugoti ne tik vartotojus, bet ir prekybos, verslo, amatų ar kitą profesinę veiklą vykdančius asmenis ir plačiosios visuomenės interesus nuo klaidinančios reklamos ir jos nesąžiningų pasekmių. Taip pat siekiama apibrėžti sąlygas, kuriomis lyginamoji reklama leidžiama.

Direktyvose naudojamas platus "reklamos" apibrėžimas, t.y. reklama reiškia bet kokios formos teigimą ar pateikimą sąryšyje su prekyba, verslu, amatu ar profesija, siekiant skatinti prekių ar paslaugų, nekilnojamojo turto, teisių ir pareigų apyvartą.

Direktyva 84/450/EEC

"Klaidinanti reklama" reiškia bet kokią reklamą, kuri savo pateikimu ar kitokiu būdu apgaulinėja ar gali apgauti asmenis, kuriems ji skirta ir kuriuos ji pasiekia, ir kuri dėl savo apgaulingo pobūdžio gali daryti poveikį jų ekonominiam elgesiui ar dėl tų pačių priežasčių kenkia ar gali pakenkti konkurentui.

Siekiant nustatyti, ar reklama yra klaidinanti, reikia atsižvelgti į tokius bruožus:

- prekių ar paslaugų ypatybes (t.y., jų prieinamumą, pobūdį, išpildymą, sudėtį, pagaminimo ar pateikimo metodą ir datą, tinkamumą skirtam tikslui, panaudojimą, kiekį, specifikacijas, geografinę ar komercinę kilmę, kokių rezultatų galima tikėtis jas naudojant, atliktų prekių bei paslaugų testų bei patikrinimų rezultatus ar svarbesnius bruožus);
- prekių ar paslaugų ypatybes, tokias kaip jų
- kainą ar metodus, kaip apskaičiuojama kaina, ir
- sąlygas, kuriomis prekės yra tiekiamos ir paslaugos teikiamos;
- reklamuotojo pobūdį, rekvizitus ir teises.

Valstybės narės privalo užtikrinti tinkamus ir veiksmingus būdus klaidinčiai reklamai kontroliuoti, tokius kaip teisinės nuostatos, pagal kurias asmenys ar organizacijos, kurios pagal nacionalinius įstatymus gali turėti teisėtus interesus, kad klaidinanti reklama būtų uždrausta, galėtų:

- iškelti bylą dėl tokios reklamos; ir/ar
- apskusti tokią reklamą administracinei institucijai, kurios kompetencija leidžia jai priimti sprendimus dėl skundų ar pradėti teisinę procedūrą.

¹² 1984 m. rugsėjo 10 d. Tarybos direktyva 84/450/EEC, dėl valstybių narių įstatymų, norminių aktų ir administracinių nuostatų dėl klaidinančios reklamos suderinimu, Oficialusis leidinys, L250, 19/9/1984.

¹³ 1997 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/55/EC, papildanti direktyvą 84/450/EEC dėl klaidinančios reklamos taip, kad būtų įtraukta ir lyginamoji reklama, Oficialusis leidinys, 1997, L290, 23/10/1997; Papildymai: Oficialusis leidinys, 1998, L194, 10/7/1998; Oficialusis leidinys, 1999, L151, 18/6/1999.

Valstybės narės teismams ir administracinėms institucijoms privalo suteikti tokius įgaliojimus, kurie jas įgalintų:

- įsakyti nutraukti klaidinančią reklamą arba pradėti tokiam įsakymui gauti atitinkamą teisinę procedūrą;
- jei klaidinanti reklama dar nepaskelbta, bet ją rengiamasi greitai skelbti, išleisti įsakymą uždrausti tokį skelbimą arba pradėti teisinę procedūrą, kad toks įsakymas būtų priimtas.

Šių priemonių turi būti galima imtis skubia tvarka, ir jos gali turėti arba tik laikiną, arba galutinį poveikį.

Ši direktyva palieka galimybę savireguliacinėms organizacijoms savanoriškai kontroliuoti klaidinančią reklamą, jei į tokias organizacijas kreipiamasi, kaip į papildomą teisminėms ir administracinėms procedūroms priemonę.

Direktyva 97/55/EC

Šios direktyvos tikslas yra apibrėžti sąlygas, kuriomis lyginamoji reklama yra leidžiama. Lyginamoji reklama yra apibrėžiama kaip bet kuri reklama, kuri akivaizdžiai arba netiesiogiai nurodo konkurentą arba jo siūlomas prekes ar paslaugas.

Lyginamoji reklama leidžiama, kai atitinka tokius reikalavimus:

- nėra klaidinanti;
- joje yra lyginamos prekės ir paslaugos, tenkinančios tuos pačius poreikius ir skirtos tam pačiam tikslui;
- joje yra objektyviai lyginamos viena ar kelios tų prekių ir paslaugų reikšmingos, svarbios, galimos patikrinti ir tipiškos savybės, įskaitant kainą;
- rinkoje dėl reklamos nėra sumaišoma reklamuotojas ir konkurentas arba reklamuotojo ir konkurento prekių ženklai, firminiai pavadinimai, kiti skiriamieji ženklai, prekės ar paslaugos;
- reklama nediskredituoja ir nepeikia konkurento prekių ženklų, firminių pavadinimų, kitų skiriamųjų ženklų, prekių, paslaugų, veiklos ar aplinkybių;
- reklamuojant gaminius su pažymėta kilme reklama visuomet yra susijusi su tos pačios kilmės gaminiais;
- reklama nesąžiningai nesinaudoja konkurento prekių ženklo, firminio pavadinimo ar kitų skiriamųjų ženklų arba konkuruojančio gaminio pažymėtos kilmės reputacija;
- reklama neapibūdina prekių ar paslaugų kaip turinčių apsaugotą prekių ženklą ar firminį pavadinimą imitacijų ar plagiatų.

Be to, lyginant su specialia pasiūla aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma data, kada pasiūla baigiasi, arba atitinkamais atvejais - kad speciali pasiūla priklauso nuo to, ar pakaks prekių ir paslaugų, o kai speciali pasiūla dar nėra prasidėjusi - data, nuo kada pradėdama taikyti speciali kaina ar kitos specialios sąlygos.

Klaidinančios reklamos kontrolės priemonės taip pat taikomos ir neteisėtai lyginamajai reklamai.

2. Sutartys, sudarytos netarnybinėse patalpose¹⁴.

Šia direktyva siekiama apsaugoti vartotojus nuo nesažiningos verslo veiklos, susijusios su sutartimis, sudarytomis netarnybinėse patalpose.

Skiriamasis sutarčių, sudarytų netarnybinėse patalpose, bruožas yra tai, kad kaip taisyklė sutarties sudarymą inicijuoja pardavėjas ar paslaugos teikėjas, o vartotojas nėra tam pasiruošęs. Be to, vartotojas dažnai neturi galimybės palyginti siūlomos prekės ar paslaugos kokybės su kitomis prekėmis ar paslaugomis. Todėl visada yra netikėtumo elementas - ne tik vartotojo namuose sudaromose sutartyse, bet taip pat ir kitų sutarčių, sudarytų netarnybinėse patalpose, atveju.

Ši direktyva suteikia vartotojui teisę nutraukti sudarytą sutartį per septynias dienas, kad jis turėtų galimybę įvertinti sutartimi prisiimtas pareigas. Vartotojas taip pat turi gauti informaciją raštu apie šį svarstymo periodą.

Svarbu pažymėti, kad ši direktyva taikoma tik tais atvejais, kai sutartis sudaryta su vartotoju, turint galvoje fizinį asmenį, veikia skatinamas su jo verslu ar profesija nesusijusių tikslų.

Ši direktyva taikoma:

- sutartims, sudarytoms tarp pardavėjo ar paslaugų teikėjo ir vartotojo netarnybinėse patalpose ekskursijos metu, kurią organizavo pardavėjas ar paslaugų teikėjas;
- sutartims, sudarytoms pardavėjo ar paslaugų teikėjo vizito į vartotojo ar kito vartotojo namus, ar vartotojo darbo vietą metu, jei apsilankoma vartotojui nepateikus konkretaus prašymo;
- sutartims dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, kai pardavėjas ar paslaugos teikėjas apsilankė ne dėl konkretaus vartotojo prašymo, nebent jei vartotojas vizito pageidavo nežinodamas, kad tam tikrų prekių tiekimas ar paslaugų teikimas priklauso pardavėjo ar paslaugų teikėjo komercinės ar profesinės veiklos sričiai;
- sutartys, kuriomis vartotojas sutinka, kad pardavėjas ar paslaugų teikėjas atvyktų į namus, arba sutinka dalyvauti pardavėjo ar paslaugų teikėjo organizuojamoje ekskursijoje.

Tai reiškia, kad direktyva taikoma tokioms veikloms, kaip, pavyzdžiui, prekybos agentų veikla, prekyba mugėse, ... ir t.t.

Visais šiais atvejais sudarant sutartį pardavėjai ar paslaugų teikėjai privalo įteikti vartotojui dokumentą, kuriame turi būti nurodoma dokumento įteikimo vartotojui data ir vartotojo teisė nutraukti sutartį per septynias dienas, o taip pat asmens, kurio vardu sutarties atsisakęs vartotojas gali adresuoti savo atsisakymą, pavadinimas. Vartotojas gali nepasinaudoti šiomis teisėmis.

Ši direktyva netaikoma:

- sutartims dėl nekilnojamo turto statybos, pardavimo ar nuomos ar sutartims dėl kitų su nekilnojamu turtu susijusių teisių;

¹⁴ 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/577/EEC dėl vartotojų apsaugos sutarčių, sudaromų netarnybinėse patalpose atveju, Oficialusis leidinys, 1985, L372, 31/12/1985.

- sutartims dėl maisto produktų ir kitų kasdieniam vartojimui skirtų prekių pirkimo-pardavimo ar pristatymo;
- sutartims dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo tokiais atvejais: a) kai sutartis sudaroma pardavėjo ar paslaugų teikėjo išleisto katalogo pagalba, kuri vartotojas gali skaityti nedalyvaujant pardavėjui ar paslaugų teikėjui, b) kai numatomas kontakto tarp pardavėjo ar paslaugų teikėjo ir vartotojo tęstinumas ryšium su sudarytu sandoriu, c) kai tiek kataloge, tiek sutartyje aiškiai pateikiama informacija vartotojui apie jo teisę septynių dienų laikotarpyje grąžinti prekes tiekėjui ar kitaip nutraukti sutartį, neprisiimant jokių išpareigojimų, išskyrus tinkamą elgesį su prekėmis;
- sutartims dėl draudimo paslaugų teikimo;
- sutartims dėl vertybinių popierių pirkimo-pardavimo.

3. Vartojimo kreditas¹⁵.

Šiomis direktyvomis siekiama suderinti bendras sąlygas ir taisykles, reguliuojančias vartojimo kreditus, ir apsaugoti vartotojus nuo nesąžiningų kreditų sąlygų.

Jos netaikomos:

- kredito sutartims dėl nuosavybės teisių į žemę arba į esantį ar planuojamą pastatą įsigyti arba išlaikyti;
- kredito sutartims dėl paties pastato atnaujinimo arba pagerinimo;
- nuomos sutartims, išskyrus tuos atvejus, kai jose numatyta, kad nuosavybės teisė galiausiai pereis nuomininkui;
- kreditui, kuris suteikiamas arba skiriamas be palūkanų ar kitokio mokesčio;
- kredito sutartims, pagal kurias palūkanų nereikalaujama, jeigu vartotojas sutinka iš karto grąžinti visą kreditą;
- kreditui kaip avansui einamojoje sąskaitoje, kurią suteikia kredito arba finansinė įstaiga, išskyrus kreditinių kortelių sąskaitas;
- kredito sutartims, jeigu jose numatyta suma yra mažesnė kaip 200 ECU arba didesnė kaip 20 000 ECU;
- kredito sutartims, kuriose reikalaujama, kad vartotojas kreditą turi grąžinti: ne vėliau kaip per tris mėnesius arba mokėdamas ne daugiau kaip keturis kartus per laikotarpį, ne ilgesnį kaip 12 mėnesių;
- valstybės narės, pasikonsultavusios su Komisija, gali netaikyti šios direktyvos tam tikroms kredito rūšims, jeigu suteiktam kreditui taikomo mokesčio norma yra mažesnė už rinkos kainą ir kreditai visiems vartotojams nesiūlomi.

¹⁵ - 1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 87/102/EEC dėl valstybių narių įstatymų, reglamentų ir administracinių priemonių, susijusių su vartojimo kreditu, suderinimo, Oficialusis leidinys, 1987, L42, 12/2/1987.

- 1990 m. vasario 22 d. Tarybos direktyva 90/88/EEC, papildanti direktyvą 87/102/EEC, dėl valstybių narių įstatymų, reglamentų ir administracinių priemonių, susijusių su vartojimo kreditu, suderinimo, Oficialusis leidinys, 1990, L61, 10/3/1990.

- 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/7/EC, papildanti direktyvą 87/102/EEC dėl valstybių narių įstatymų, reglamentų ir administracinių priemonių, susijusių su vartojimo kreditu, suderinimo, Oficialusis leidinys, 1998, L101, 1/4/1998.

Nekeičiant direktyvoje dėl klaidinančios ir nesąžiningos reklamos numatytų nuostatų, bet kokia reklama ar bet kuris pateikiamas pasiūlymas tarnybinėse patalpose, kuriose asmuo siūlo kreditą ar siūlo sudaryti kredito sutartį, taip pat numatančią ir palūkanų normą ar bet kokius kitus su kreditu susijusius mokesčius, turi taip pat nurodyti metinę kredito grąžinimo normą, bent jau tipiško pavyzdžio pagalba, jei negali panaudoti kitų priemonių.

Vartojimo kredito sutartis turi būti sudaroma raštu ir vienas sutarties egzempliorius privalo būti įteiktas kredito gavėjui. Be pagrindinių sutarties sąlygų (tokių kaip prekių aprašas, kredito suma arba kredito limitas, reikalingų garantijų aprašas, ...) sutartis turi numatyti metinę kredito grąžinimo normą ir metinės kredito grąžinimo normos keitimo sąlygas ir tvarką.

Kai suteikiamas kreditas, kaip avansas einamojoje sąskaitoje, prieš sudarant sutartį ar jos sudarymo metu vartotojas turi gauti informaciją raštu apie kredito sumą arba kredito limitą, jeigu toks yra, metinę kredito grąžinimo normą ir kitas su kreditu gavimu bei naudojimu susijusias išlaidas, o taip pat apie sutarties nutraukimo procedūrą.

Be to, sutarties galiojimo laikotarpiu vartotojas turi būti informuojamas apie bet kokius metinės kredito grąžinimo normos ar kitų su kreditu susijusių mokesčių pokyčius, kai tik jie įvyksta.

Jeigu kreditas suteikiamas prekėms įsigyti, valstybės narės nustato sąlygas pagal kurias prekes galima išreikalauti, ypač tais atvejais, kai vartotojas nėra davęs savo sutikimo. Jos taip pat garantuoja, kad kreditoriui atgavus prekes, šalys atsiskaito taip, kad prekių atgavimas nebūtų susijęs su nepagrįstu pasipelnymu.

Vartotojas gali atsisakyti savo vartojimo kredito sutartyje numatytų pareigų iki tam tikro sutartyje numatyto laiko. Tokiu atveju vartotojas turi teisę į teisingą bendrųjų kredito išlaidų sumažinimą.

Direktyvos 90/88/EEC ir 98/7/EC numato bendrą matematinę formulę, pagal kurią skaičiuojama metinė kredito grąžinimo norma ir nustatomos įskaičiuotinos kredito išlaidos.

4. Kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketai¹⁶.

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus, įstatymo lydimuosius aktus ir administracines nuostatas dėl Bendrijos teritorijoje parduodamų ar pardavimui siūlomų paketų.

"Paketas" reiškia paruoštą rinkinį, kurį sudaro ne mažiau kaip dvi žemiau pateikiamos turizmo paslaugos, parduodamos ar siūlomos parduoti už bendrą kainą, ir kurio trukmė daugiau nei para ar į kurią įtraukiama nakvynė: (a) transportas; (b) apgyvendinimas; (c) kitos turizmo paslaugos, nesusijusios su transportu ar apgyvendinimu ir sudarančios gana didelę paketo dalį.

Atskiros sąskaitos, pateiktos to paties paketo skirtingoms dalims, neatleidžia kelionių operatoriaus ar kelionių agento nuo šioje direktyvoje nustatytų įsipareigojimų.

¹⁶ 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyva 90/314/EEC dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų, Oficialusis leidinys, 1990, L158, 23/6/1990.

Bet kokia su paketu susijusi ir paslaugų teikėjo vartotojui pateikiama aprašomoji medžiaga, paketo kaina ar bet kokia sutartyje minima sąlyga turi būti teisinga, tai reiškia, kad neturi būti pateikiama jokia klaidinanti informacija. Bet koks vartotoją pasiekiantis bukletas turi teisėtai, suprantamai ir aiškiai pateikti tiek kainą, tiek informaciją apie:

- šalį, į kurią siūloma vykti, transporto priemonę, jos techninę charakteristiką ir kategoriją;
- apgyvendinimo tipą, jo vietą, kategoriją arba patogumų laipsnį ir pagrindinius ypatumus, patvirtinimą, kad tinkama naudoti, bei klasifikaciją pagal atitinkamos priimančiosios valstybės narės taisykles;
- maitinimą;
- maršrutą;
- valstybės narės ar atitinkamų valstybių piliečiams nustatytus paso ir vizos reikalavimus bei sveikatos pažymą, reikalingą kelionei ir buvimui toje šalyje;
- reikiamą sumokėti pinigų sumą ar kainos, kuri turi būti sumokėta iš anksto, procentus bei likučio apmokėjimo grafiką;
- minimalų asmenų skaičių, kad būtų suteiktos pakete numatytos paslaugos, ir, tokį skaičių nustačius, nurodomas galutinis terminas informuoti vartotoją, jeigu kelionė yra anuluojama.

Pateikta buklete informacija įpareigoja paslaugų teikėją, nebent:

- vartotojui iki sutarties sudarymo buvo pranešta apie tokios informacijos pasikeitimus, ir tokiu atveju buklete tai yra aiškiai nurodyta;;
- pakeitimai padaromi vėliau abiejų sutarties šalių susitarimu.

Prieš sudarant sutartį, paslaugų teikėjas turi pateikti vartotojui informaciją raštu apie valstybės narės ar atitinkamų valstybių piliečiams nustatytus paso ir vizos reikalavimus bei sveikatos pažymą, reikalingą kelionei ir buvimui toje šalyje.

Prieš vartotojui išvykstant į kelionę, paslaugų teikėjas privalo raštiškai ar kita tinkama forma jam suteikti laiku informaciją:

- apie tarpines stotis ir transporto ryšių laiką, buvimo vietą bei informaciją apie keleivio vietos transporte detales, pvz., kajutę ar gultą laive, kupė traukinyje ir pan.;
- nurodyti kelionių operatoriaus ir (arba) kelionių agento vietinio atstovo pavardę, adresą ir telefono numerį arba, to nepadarius, vietinių agentūrų, į kurias prirėkus galėtų kreiptis vartotojas, adresus ir telefono numerius; ten, kur nėra tokių atstovų ar agentūrų, bet kuriuo atveju vartotojui privaloma suteikti telefono numerį, kuriuo jis galėtų skambinti nenumatytu atveju;
- keliaujant arba būnant užsienyje nepilnamečiams, informaciją, kuri leistų tiesiogiai susisiekti su nepilnamečiu ar atsakingu asmeniu jo buvimo vietoje;
- informaciją apie pagalbos draudimo sutarties sudarymą, kad būtų padengtos vartotojo išlaidos dėl kelionės anuliovimo arba pagalbos išlaidos, įskaitant sugrąžinimą namo nelaimingo atsitikimo ar ligos atveju.

Sutartis turi būti sudaryta raštu ir joje turi būti įtraukti bent jau žemiau pateikiami elementai (jei tinka tam tikram paketui):

- kelionės tikslas (tikslai) ir, kur užtrunkama ilgiau - atitinkami periodai su datomis;

- naudojamo transporto priemonės, charakteristikos ir kategorijos, datos ir laikas, kada išvykstama ir kada grįžtama;
- kai į paketą įeina apgyvendinimas - jo vieta, kategorija ar komforto laipsnis, pagrindinės ypatybės;
- sutikimas su priimančios valstybės narės taisyklėmis ir numatomomis maitinimo sąlygomis;
- minimalų asmenų skaičių, kad būtų suteiktos pakete numatytos paslaugos, ir, tokių skaičių nustačius, nurodomas galutinis terminas informuoti vartotoją, jeigu kelionė yra anuliuojama;
- maršrutai;
- vizitai, ekskursijos ir kitos paslaugos, kurios įtrauktos į paketo kainą;
- paslaugų teikėjo ir, kur reikia, draudėjo pavadinimas ir adresas;
- paketo kaina, kainos pataisų galimybės nurodymas ir bet kokių mokesčių už tam tikras paslaugas (įlaidinimo ir išlaidinimo mokesčiai uostuose ir oro uostuose, turistų mokesčiai) nurodymas, kai šios išlaidos nėra įtrauktos į paketo kainą;
- mokėjimo tvarka ir mokėjimo būdas;
- specialūs reikalavimai, kurių vartotojas pageidavo užsisakydamas paketą ir su kuriais paslaugų teikėjas sutiko;
- laikotarpis, kurio metu vartotojas gali pateikti skundą, jei sutartis nebuvo įvykdyta ar buvo įvykdyta netinkamai.

Sutartyje numatytos kainos neturi būti keičiamos, nebent sutartis aiškiai numato galimybę peržiūrėti ir sumažinti arba pakelti kainą. Vartotojas taip pat turi teisę perduoti savo užsakymą kitam asmeniui.

5. Teisė naudotis nekilnojamu turtu tam tikru laiku¹⁷

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus, įstatymo lydimuosius aktus ir administracines nuostatas dėl asmenų, pagal sutartis perkančių teises naudotis nekilnojamuoju turtu, padalytu pagal naudojimosi laiką, apsaugos tiesiogiai arba netiesiogiai tas teises reglamentuojančių sutarčių tam tikrais aspektais. Ji taikoma "tiesiogiai arba netiesiogiai su teisių naudotis nekilnojamuoju turtu, padalytu pagal naudojimosi laiką, pirkimu susijusi sutartims", t.y. bet kokioms mažiausiai trejiems metams sudaryta sutartis arba sutarčių grupė, kuriomis tiesiogiai arba netiesiogiai pasaulyje galiojančiomis kainomis yra įforminamos, perduodamos arba planuojamos perduoti teisės naudotis nekilnojamuoju turtu per apibrėžtą arba apibrėžtiną metų laikotarpį, kuris negali trukti trumpiau negu savaitė.

Dauguma smulkių ir vidutinių įmonių nedalyvauja šioje veikloje, bet ši direktyva yra "acquis communautaire" dalis ir turi būti trumpai paminėta.

Direktyvoje nurodomos tik tos minėtos nuostatos dėl sutartimis reglamentuojamų sandorių tik tais aspektais, kurie yra susiję su:

---

¹⁷ 1994 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/47/EC dėl asmenų, perkančių teises naudotis nekilnojamuoju turtu, padalytu pagal naudojimosi laiką, apsaugos pirkimo sutarčių tam tikrų aspektų atžvilgiu, Oficialusis leidinys, 1994, L280, 29/10/1994.

- informacija apie sutarčių sudėtinės dalis ir susitarimais dėl tos informacijos perdavimo;
- tvarka ir susitarimais dėl sutarčių nutraukimo arba atšaukimo.

Kiekvienas pardavėjas privalo bet kuriam suinteresuotam asmeniui pateikti nekilnojamo turto dokumentus, kuriuose be bendro aprašymo, turi būti tiksli informacija apie suinteresuotų šalių tapatybę ir gyvenamąją vietą, tikslus nekilnojamo turto ir jo buvimo vietos aprašymas, informacija apie paslaugas (apšvietimas, vanduo,...), bendrą įrangą, ir t.t., o taip pat apie tai, kaip galima gauti tolimesnę informaciją.

Bet kokia nekilnojamojo turto reklama taip pat turi nurodyti galimybę gauti tokius dokumentus ir suteikti informacija, kur galima tai padaryti.

Siekiant užtikrinti aukštą pirkėjų apsaugos lygį specifinių nekilnojamo turto naudojimo tam tikru laiku sistemos charakteristikų atžvilgiu, sutartyse turi būti numatyti tam tikri minimalūs straipsniai; be to, direktyva nustato kalbą, kuria turi būti parašyta sutartis.

Bet koks išankstinis pirkėjo mokėjimas prieš pasibaigiant laikotarpiui, kurio metu pirkėjas gali pasinaudoti teise nutraukti sutartį (dešimt dienų nuo sutarties sudarymo dienos) draudžiamas.

6. Su vartotojais sudaromų sutarčių nelygios sąlygos¹⁸.

Šia direktyva siekiama uždrausti su vartotojais sudaromų sutarčių nelygias sąlygas. Ši direktyva taip pat taikoma su sutartims, sudarytomis su vartotoju, turint galvoje fizinį asmenį, kuris veikia skatinamas su jo prekyba, verslu ar profesija nesusijusių tikslų.

Ši direktyva taikoma tik "ne individualiai suderėtoms sąlygoms". Sutarties sąlygos, kurios nebuvo individualiai aptartos, bus laikomos nelygiomis, jeigu jos priešingos geros valios reikalavimams, ir sudaro sąlygas **reikšmingai** šalių teisių ir sutartyje numatytų pareigų **nelygybei** vartotojo nenaudai.

Ar sutarties sąlyga nesąžininga, turi būti vertinama atsižvelgiant į:

- sutartyje numatytų prekių ar paslaugų prigimtį;
- visas sutarties sudarymo metu buvusias ir jos sudarymui turėjusias įtakos aplinkybes;
- visas kitas tos sutarties ar kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.

Individualiai neaptartomis laikomos sąlygos, kurių parengimui negalėjo daryti įtakos vartotojas, ypač jeigu tokios sąlygos nustatytos iš anksto pardavėjo ar paslaugų teikėjo parengtoje tipinėje sutartyje.

Jeigu iš anksto parengtoje tipinėje sutartyje tam tikros sąlygos buvo aptartos individualiai, šio skirsnio nuostatos taikomos kitoms tokios sutarties sąlygoms. Pareiga įrodyti, kad tam tikra sutarties sąlyga buvo aptarta individualiai, tenka pardavėjui ar paslaugų teikėjui.

Vartotojui pateikiamos sutarties rašytinės sąlygos būtų išreikšta aiškiai ir suprantamai. Jeigu yra abejonių dėl sutarties sąlygos turinio, ji yra aiškinama vartotojo naudai.

¹⁸ 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEC dėl su vartotojais sudaromų sutarčių nesąžiningų sąlygų, Oficialusis leidinys, 1993, L95, 21/4/1993.

Direktyvoje pateikiamas parodomasis ir neišsamus sąlygų, kurias galima laikyti nelygiomis, sąrašas:

Sąlygos, kurių tikslas arba rezultatas:

- panaikinti arba apriboti pardavėjo ar tiekėjo teisinę atsakomybę tuo atveju, kai vartotoją ištinka mirtis arba jis yra sužalojamas dėl to pardavėjo ar tiekėjo veiksmo arba susilaikymo nuo jo;
- netinkamai panaikinti arba apriboti vartotojo juridines teises pardavėjo ar tiekėjo arba kitos šalies atžvilgiu tuo atveju, jei pardavėjas arba tiekėjas visiškai arba iš dalies nevykdo arba netinkamai vykdo kuriuos nors sutarties įsipareigojimus, įskaitant ir galimybę atlyginti pardavėjui ar tiekėjui skolą, atsiradusią dėl bet kokios vartotojo jam pareiškiamos pretenzijos;
- vartotoją saistyti sutartimi, kai tuo tarpu pardavėjo ar tiekėjo paslaugos teikiamos su sąlyga, kurios įgyvendinimas priklauso tik nuo jų valios;
- leisti pardavėjui ar tiekėjui pasilikti vartotojo sumokėtas sumas, kai pastarasis nusprendžia nesudaryti ar nevykdyti sutarties, nenumatant galimybės vartotojui gauti ekvivalentiško dydžio kompensaciją iš pardavėjo ar tiekėjo, kai pastarasis yra toji šalis, kuri nutraukia sutartį;
- reikalauti iš bet kurio vartotojo, kuris neįvykdo savo įsipareigojimo, kaip kompensaciją už tai sumokėti neproporcingai didelę sumą;
- įgalinti pardavėją ar tiekėją savo nuožiūra nutraukti sutartį, kai ta pati galimybė nėra suteikiama vartotojui, arba leisti pardavėjui ar tiekėjui pasilikti sumas, sumokėtas už paslaugas, kurios dar nėra jo suteiktos, kai pats pardavėjas ar tiekėjas nutraukia sutartį;
- įgalinti pardavėją ar tiekėją nutraukti nenustatytos trukmės sutartį, tinkamai apie tai nepranešus, išskyrus atvejus, kai tam yra rimtų priežasčių;
- automatiškai pratęsti nustatytos trukmės sutartį, vartotojui nepareiškus kitokios nuomonės, kai nustatomas nepagrįstai trumpas terminas vartotojui pareikšti tokį norą nepratęsti sutarties;
- neatšaukiamai saistyti vartotoją tų sąlygų, su kuriomis jis neturėjo realios galimybės susipažinti iki sutarties sudarymo, atžvilgiu;
- įgalinti pardavėją ar tiekėją vienašališkai be įtikinamos priežasties, kuri nurodoma sutartyje, pakeisti jos sąlygas;
- įgalinti pardavėją ar tiekėją vienašališkai be įtikinamos priežasties pakeisti bet kurias produkto arba teikiamos paslaugos charakteristikas;
- numatyti, kad prekių kainos būtų nustatomos jų pristatymo metu arba leisti prekių pardavėjui ar paslaugų tiekėjui kelti savo kainą, abiem atvejais vartotojui nesuteikiant atitinkamos teisės nutraukti sutartį, jeigu galutinė kaina yra per didelė, lyginant su ta kaina, dėl kurios buvo susitarta, kai buvo sudaroma sutartis;
- suteikti pardavėjui ar tiekėjui teisę nustatyti, ar pateiktos prekės ar suteiktos paslaugos neprieštarauja sutarčiai, arba suteikti jam išskirtinę teisę savaip aiškinti bet kurią sutarties sąlygą;
- riboti pardavėjo ar tiekėjo pareigą pripažinti jo įgaliotinių prisiimtus įsipareigojimus arba susieti savo įsipareigojimus su konkretais formalumo laikymusi;
- įpareigoti vartotoją įgyvendinti visus savo įsipareigojimus, kai pardavėjas arba tiekėjas nevykdo savųjų;

- suteikti pardavėjui ar tiekėjui galimybę perduoti sutartyje nurodytas savo teises ir pareigas, kai tai gali sumažinti vartotojui numatytas garantijas, negavus pastarojo sutikimo;
- panaikinti arba kliudyti vartotojo teisei pareikšti ieškinį arba naudotis bet kuria kita teisinės apsaugos priemone, ypač reikalaujant, kad vartotojas ginčus pavestų spręsti išskirtinai arbitražui, kuriam nėra taikomos teisinės nuostatos, nederamai apriboti jo turimus įrodymus arba skirti jam įrodinėjimo pareigą, kuri pagal taikytinus teisės aktus turėtų tekti kitai sutarties šaliai.

7. Nuotolinės prekybos sutartis¹⁹.

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus, įstatymo lydimuosius aktus ir administracines nuostatas dėl nuotolinės prekybos sutarčių tarp vartotojų ir pardavėjų ar paslaugos teikėjų, o taip pat numatyti privalomas taisykles, susijusias su inertišku pardavimu ir ryšio priemonėmis, kurias naudoja tiekėjai.

'Nuotolinės prekybos sutartis' apibrėžiama kaip tai bet kokia prekių arba paslaugų pardavimo sutartis, sudaryta tarp tiekėjo ir vartotojo pagal organizuotą prekių pardavimo ar paslaugų teikimo schemą; kad sutartis būtų sudaryta, tiekėjas naudojasi išskirtinai viena arba daugiau distancinio ryšio priemonių iki pat sutarties pasirašymo ir paties pasirašymo metu. Tokia sutartis sudaroma dviems šalims nesusitinkant akis į akį, nėra vienalaikio fizinio pardavėjo ar paslaugų teikėjo ir vartotojo dalyvavimo.

Ši pardavimo forma apima daug komercinės veiklos sričių, naudojant užsakymo paštu katalogus, reklamą laikraščiuose, asmeniškai atsiunčiamus laiškus, internetą, faksą, elektroninį paštą, automatizuotus telefoninius skambučius ir t.t.

Direktyvos nuostatos netaikomos sutartims:

- susijusioms su finansinėmis paslaugomis;
- sudarytoms automatų arba automatizuotų prekyviečių pagalba;
- sudarytoms su telefoninio ryšio operatoriais, naudojantis viešaisiais mokamaisiais telefonais;
- susijusioms su nekilnojamojo turto statyba, pardavimu arba kitomis teisėmis į nekilnojamąjį turtą, išskyrus nuomą;
- sudarytoms aukcione.

Prieš sudarant bet kokią nuotolinės prekybos sutartį, turi būti suteikta pirminė informacija:

- duomenys apie pardavėją ar paslaugų teikėją ir, jei sutartis reikalauja išankstinio apmokėjimo, jo adresą;
- prekės (paslaugos) pagrindinės savybės;
- prekių ir paslaugų pardavimo kainą, į kurią įskaityti visi mokesčiai;
- prekės pristatymo kainą;

---

¹⁹ Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council of 20 May 1997 on the Protection of Consumers in respect of Distance Contracts, O.J., 1997, L144, 4/6/1997.

- apmokėjimo, pristatymo arba vykdymo tvarka;
- vartotojo teisės nutraukti sutartį įgyvendinimo tvarka;
- naudojimosi ryšio priemonėmis įkainiai, kai jie skaičiuojami kitaip, nei įprasta;
- laikotarpis, kurį pasiūlymas ar kainos galioja;
- mažiausia sutarties trukmė, kai sudaroma sutartis dėl nuolatinio prekių tiekimo ar paslaugų teikimo.

Vartotojas turi gauti informacija raštu (ar kitokia jam prieinama ilgalaike forma, pvz., elektroniniu paštu,...) apie:

- sąlygas ir procedūras, norint pasinaudoti atsisakymo teise;
- pardavėją ar paslaugų teikėją; nurodoma kur ir kam vartotojas gali adresuoti bet kokį skundą;
- esamas prekių eksploatavimo paslaugas ir garantijas;
- vartotojo teisės nutraukti sutartį įgyvendinimo tvarką.

Vartotojas turi teisę nenurodydamas priežasties ir negaudamas baudos nutraukti nuotolinės prekybos sutartį, pranešdamas apie tai pardavėjui ar paslaugų teikėjui per septynias darbo dienas. Vienintelis galimas vartotojo mokestis tokiu atveju būtų tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos. Jeigu informacija vartotojui raštu nebuvo pateikta, vartotojas turi teisę nutraukti sutartį per tris mėnesius nuo jos sudarymo dienos.

Vartotojas negali pasinaudoti teise nutraukti sutartį, (nebent šalys susitarusios kitaip), jei sutartis sudaryta dėl:

- dėl paslaugų teikimo ir atlikimas vartotojo sutikimu buvo pradėtas septynių darbo dienų laikotarpiui nepasibaigus;
- dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, kurių kaina yra priklausoma nuo svyravimo finansų rinkoje, kurio pardavėjas ar paslaugos teikėjas negali kontroliuoti;
- dėl prekių, kurios pagamintos pagal vienetinį vartotojo užsakymą, dėl savo pobūdžio negali būti grąžintos arba kurių galiojimo laikas labai trumpas, tiekimo;
- garso ir vaizdo kūrinių ar kompiuterinių programų tiekimo ir vartotojas pažeidė pakuotės apsaugas,
- laikraščių, žurnalų ar kitų periodinių leidinių tiekimo;
- dalyvavimo žaidimuose ar loterijose.

Jei šalys nėra susitarusios kitaip, užsakymas turi būti atliktas daugiausiai per 30 dienų. Tuo atveju, jei užsakytos prekės ar paslaugos negali būti pristatytos, vartotojas turi būti informuotas ir jo sumokėta pinigų suma turi būti grąžinta per 30 dienų. Vis dėlto, tiekėjas gali aprūpinti vartotoją analogiškos kokybės ir kainos prekėmis ar paslaugomis, su sąlyga jei vartotojas buvo aiškiai ir suprantamai informuotas apie tokią galimybę prieš sudarant kontraktą ar kontrakto sudarymo metu. Prekių grąžinimo, pasinaudojant atsisakymo teise, išlaidos šiuo atveju turi būti apmokamos tiekėjo, ir vartotojas turi būti informuotas apie tai.

Kai pateikiamos neprašytos prekės, vartotojo tylėjimas nereiškia sutikimo.

Taisyklės, susijusios su pirmine informacija, raštišku informacijos patvirtinimu, atsisakymo teise bei vykdymu, netaikomos:

- sutartims dėl maisto, gėrimų ar kitų kasdieninio vartojimo prekių pristatymo vartotojui į namus, jo gyvenamąją ar darbo vietą prekių išvežiotojų pagalba;
- sutartims dėl apgyvendinimo, transporto, aprūpinimo maistu ar pramogų paslaugų, kai sudarius sutartį pardavėjas ar paslaugos teikėjas apsiima teikti šias paslaugas tam tikromis dienomis ar tam tikrą periodą.

8. Kainų nurodymas²⁰.

Tai viena pagrindinių direktyvų dėl vartotojų informavimo ir yra labai svarbi mažmeninės prekybos sektoriuje. Tikslas yra numatyti prekių, kurias pardavėjai siūlo vartotojams, pardavimo ir prekės standartinio vieneto kainų nurodymą, siekiant pagerinti vartotojams teikiamą informaciją ir palengvinti kainų palyginimą.

Direktyvoje pateikiamos **dvi pagrindinės** kainos nustatymo **taisyklės**:

- 1. Pardavimo kaina ir prekės standartinio vieneto kaina turi būti nustatyta visiems produktams, kuriuos pardavėjas siūlo vartotojams.**
- 2. Pardavimo kaina ir prekės standartinio vieneto kaina turi būti nedviprasmiška, lengvai identifikuojama ir aiškiai įskaitoma.**

Tam, kad būtų galima suprasti šias dvi taisykles, būtina aiškiai apibrėžti tokius terminus:

"Pardavėjas" reiškia bet kokią fizinį ar juridinį asmenį, kuris parduoda ar siūlo pardavimui prekes, priklausančias jo komercinei ar profesinei veiklai.

"Vartotojas" reiškia bet kokią fizinį asmenį, kuris perka prekę, skatinamas tikslų, nesusijusių su jo komercine ar profesine veikla.

"Pardavimo kaina" reiškia galutinę prekės vieneto ar tam tikro kiekio prekių kainą, į kurią įskaityti PVM ir visi kiti mokesčiai.

"Prekės standartinio vieneto kaina" reiškia prekės vieno kilogramo, vieno litro, vieno metro, vieno kvadratinio metro, vieno kubinio metro ar kito kiekio vieneto, kuris būtų plačiai vartojamas valstybėje narėje, galutinę kainą, į kurią įskaityti PVM ir visi kiti mokesčiai.

Minėtos dvi taisyklės turi keletą išimčių:

- Prekės standartinio vieneto kaina nereikalaujama, jei ji identiška pardavimo kainai;

²⁰ 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/6/EC dėl vartotojų apsaugos nurodant vartotojams siūlomų prekių kainas, Oficialusis leidinys, 1998, L80, 18/3/1998.

- Be įpakavimo parduodamoms prekėms (t.y., prekėms, kurios nėra iš anksto įpakuotos ir matuojamos vartotojo akivaizdoje) turi būti nurodoma tik prekės standartinio vieneto kaina;
- Valstybės narės gali nutarti netaikyti anksčiau minėtų išipareigojimų, jei prekės parduodamos aukcionuose arba tai yra meno dirbiniai ir antikvariniai daiktai;
- Valstybės narės gali nesilaikyti išipareigojimo nustatyti prekės standartinio vieneto kainą tokioms prekėms, kurioms toks nustatymas būtų nenaudingas dėl prekės prigimties ar paskirties arba jei galėtų sukelti sumaištį;
- Direktyva numato pereinamąjį laikotarpį, kurio metu smulkus mažmeninės prekybos verslas nėra įpareigotas nustatyti prekės standartinio vieneto kainą, kitokią nei be įpakavimo parduodamos prekės kaina.

Be to, valstybės narės turi imtis atitinkamų priemonių, kad visi susiję asmenys būtų informuoti apie nacionalinius įstatymus, perkeliančius šią direktyvą. Jos taip pat turi numatyti baudas už nacionalinių įstatymų, įgyvendinančių minėtąją direktyvą, pažeidimą ir imtis reikalingų priemonių, užtikrinančių, kad baudos bus įgyvendinamos. Numatytos baudos turi būti efektyvios, proporcingos ir įtikinamos.

9. Vartotojų interesai²¹.

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus, įstatymo lydimuosius aktus ir administracines nuostatas, susijusias su įsakymais dėl vartotojų kolektyvinių interesų apsaugos, kurie numatyti direktyvose dėl vartotojų apsaugos, siekiant užtikrinti sklandų vidaus rinkos funkcionavimą.

Valstybės narės turi skirti teismus ar administracines institucijas, kompetentingas valdyti kvalifikuotų subjektų pradėtą veiklą, siekiant:

- užtikrinti visų mokesčių tikslumą, kur tinkama - trumpos procedūros, reikalaujančios bet kokio pažeidimo sustabdymo ar uždraudimo, pagalba;
- kur tinkama, imtis tokių priemonių kaip pilnas ar dalinis nutarimų publikavimas tokia forma, kuri laikoma adekvačia, arba/ir pataisų publikavimas su tikslu panaikinti besitęsiantį pažeidimo poveikį;
- tiek kiek leidžia suinteresuotos valstybės narės teisinė sistema, užkirsti kelią atsakovo dėl mokėjimo į viešuosius fondus ar kitą nacionaliniuose įstatymuose numatytą instituciją praradimui tuo atveju, kai nesilaikoma teismų ar administracinių institucijų priimtų nutarimų dėl fiksuotos delspinigių sumos už kiekvieną dieną ar kitos nacionaliniuose įstatymuose numatytos sumos, siekiant užtikrinti nutarimų laikymąsi.

Veiksmus inicijuojantis 'kvalifikuotas subjektas' reiškia įstaigą ar organizaciją, tinkamai sudarytą pagal valstybės narės įstatymus, kuri teisėtomis priemonėmis siekia užtikrinti, kad direktyvų dėl vartotojų apsaugos numatomos priemonės yra suderinamos su:

- viena ar daugiau nepriklausomų viešųjų įstaigų, atsakingų už vartotojų interesų gynimą, esančių kitose valstybėse narėse; ir/arba,

²¹ 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/27/EC dėl vartotojų interesų apsaugos įsakymų, Oficialusis leidinys, 1998, L166,

- organizacijomis, kurių tikslas yra ginti vartotojų interesus pagal nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus.

10. Atsakomybė už nekokybiškas prekes²².

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus dėl atsakomybės už prekės ar paslaugos kokybę, siekiant užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos nuo nekokybiškos prekės sveikatai ar turtui padarytos žalos lygį ir sumažinti neatitikimus tarp nacionalinių įstatymų, galinčius iškreipti konkurenciją ir paveikti laisvą prekių judėjimą.

Pagal šią direktyvą gamintojas turi prisiimti atsakomybę už žalą, kurią vartotojui padaro nekokybiški jo gaminiai. Direktyva įtvirtina gamintojo atsakomybės be kaltės principą tuo atveju, kai dėl prekės trūkumo patiriamas nuostolis. Kai du ar daugiau asmenų yra atsakinti už tą pačią padarytą žalą, jie atsakingi drauge ir atskirai.

Šioje direktyvoje naudojamas labai platus "gamintojo" apibrėžimas:

- užbaigto produkto gamintojas, bet kurios žaliavos gamintojas, ar sudedamosios dalies gamintojas ir bet kuris asmuo, kuris uždėdamas savo vardą, prekės ženklą ar bet koki kitą skiriamąjį ženklą ant produkto, prisistato kaip gamintojas;
- nedarant įtakos gamintojo atsakomybei, bet kuris asmuo, kuris importuoja į Bendriją produktą pardavimui, nuomai, lizingui ar bet kuriai kitai platinimo veiklai savo verslo eigoje;
- kai produkto gamintojas negali būti identifikuotas, kiekvienas produkto tiekėjas laikomas gamintoju, nebent jis tinkamu laiku informuoja nukentėjusį apie gamintoją ar asmenį, tiekusį jam minėtą produktą. Ta pati tvarka taikoma importuoto produkto atveju, jei nėra aiški importuotojo tapatybė, net kai gamintojo vardas yra nurodytas.

Direktyva taikoma visam kilnojamam turtui, išskyrus pirminius žemės ūkio produktus ir medžiojamuosius paukščius bei žvėris, net jei jis inkorporuotas į kitą kilnojamą ar nekilnojamą turtą. Taikoma taip pat ir elektros energijai. Ši direktyva buvo papildyta 1999²³, įtraukiant pirminius žemės ūkio produktus ir medžiojamuosius paukščius bei žvėris, panaikinant bet kokia teisių varžymo galimybę.

Nukentėjęs asmuo turi įrodyti:

1. patirtą nuostolį;
2. produkto trūkumą; ir
3. priežastinį ryšį tarp trūkumo ir nuostolio.

²² 1985 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 85/374/EEC dėl valstybių narių įstatymų, įstatymo lydimųjų aktų ir administracinių nuostatų, susijusių su atsakomybe už nekokybiškus produktus, suvienodinimo, Oficialusis leidinys, 1985, L 210, 7/8/1985. Pataisymas: Oficialusis leidinys, 1988, L 307, 12/11/1988.

Papildyta 1999 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/34/EC, Oficialusis leidinys, 1999, L141, 4/6/1999.

²³ 1999 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/34/EC, papildanti Tarybos direktyvą 85/374/EEC dėl valstybių narių įstatymų, įstatymo lydimųjų aktų ir administracinių nuostatų, susijusių su atsakomybe už nekokybiškus produktus, suvienodinimo, Oficialusis leidinys, 1999, L141, 4/6/1999.

Kaip minėta anksčiau, šios direktyvos numato atsakomybės be kaltės principą, todėl nėra būtina įrodyti gamintojo kaltę ar neapdairumą.

Pagal šią direktyvą, jei produktas yra nekokybiškas, kai jis nesuteikia saugumo, kurį gauti asmuo turi teisę tikėtis, atsižvelgiama į visas aplinkybes, tame tarpe ir:

- gaminio pateikimas;
- kam gaminys gali būti, protingai maštant, panaudotas;
- laikas, kada gaminys buvo išleistas į apyvartą.

Į tai, kad geresnės kokybės prekė vėliau buvo paleista į apyvartą, negali būti atsižvelgta, įvertinant prekės trūkumus.

Gamintojas atleidžiamas nuo atsakomybės, jei įrodo:

- kad jis gaminio į apyvartą neišleido; arba,
- kad atsižvelgiant į aplinkybes, tikėtina, kad trūkumo, dėl kurio buvo padaryta žala, tuo metu, kai jis gaminį išleido į apyvartą, nebuvo, ir trūkumas atsirado vėliau; arba
- kad jis gaminį pagamino ne parduoti ir ne kitaip platinti ekonominiiais tikslais, arba kad jis gaminį pagamino ir platino ne užsiimdamas verslu; arba
- kad trūkumas yra dėl to, kad gaminys atitinka privalomas valstybinės valdžios institucijų išleistas nuostatas; arba
- kad mokslo ir technikos lygis tuo metu, kai jis išleido gaminį į apyvartą, neleido aptikti trūkumą; arba
- sudedamosios dalies gamintojo atveju, kad trūkumas yra atsiradęs dėl gaminio, į kurį sudedamoji dalis yra įstatyta, konstrukcijos arba gaminio gamintojo suteiktų instrukcijų.

Gamintojo atsakomybė nesumažėja, jei patirtą nuostolį nulėmė ir prekės trūkumas, ir trečiosios šalies veiksmai ar neapdairumas.

Vis dėlto, kai nukentėjęs asmuo yra kaltas, gamintojo atsakomybė gali būti sumažinta.

'Žala' reiškia:

- žalą, padarytą dėl mirties ar asmens sužeidimų;
- žalą turtui, išskyrus patį gaminį su trūkumu, ar turto sunaikinimą, nustatant 500 eurų žemutinę ribą.

Iš šios direktyvos kylančios gamintojo atsakomybės nukentėjusiam asmeniui negali riboti ar nuo jos atleisti jokia atsakomybę ribojanti ar nuo jos gamintoją atleidžianti nuostata.

Valstybėms narėms leidžiama nustatyti ribą bendrai gamintojo atsakomybei už padarytą žalą, nulėmusią asmens mirtį ar sužeidimą, sąlygotą identiškų prekių, turinčių tą patį trūkumą. Ši riba negali būti mažesnė nei 70 milijonų eurų.

11. Bendra gaminių sauga²⁴.

Šia direktyva siekiama užtikrinti, kad į rinką patenkančios prekės yra saugios. Ji taip pat vadinama "horizontaliąja" direktyva, bendrai įpareigojanti ekonomine veikla užsiimančius subjektus pateikti į rinką tik saugius produktus, kadangi labai sunku priimti Bendrijos įstatymus dėl kiekvieno gaminio, kuris egzistuoja ar gali būti sukurtas. Tai taip pat reiškia, kad specifinių saugumo priemonių nebuvimo atveju, remiantis Bendrijos reglamentais, taikomos šios direktyvos priemonės.

Ši direktyva numato, kad gamintojai yra įpareigoti pateikti į rinką tik saugias prekes. Už šios direktyvos, kuri yra aiškiai prevencinio pobūdžio, vykdymą ir priežiūrą atsakingos valstybės narės.

Ši direktyva daugiausia taikoma plataus vartojimo prekėms. Ji netaikoma naudotiems gaminiams, kurie pateikiami kaip antikvarinės prekės, bei gaminiams, kuriuos prieš naudojimą reikia suremontuoti ar atnaujinti, tuo atveju, kai jų pateikėjas apie tai raštu informuoja asmenį, kuriam tokį gaminį pateikia.

"Saugus gaminys" – bet koks gaminys, kurio vartojimas įprastomis, gamintojo nustatytomis ar galimomis iš anksto pagrįstai numatyti vartojimo sąlygomis, įskaitant ir ilgalaikį vartojimą, nesukelia jokios rizikos arba kelia vartotojų gyvybei ir sveikatai ne didesnę riziką negu ta, kuri teisės aktuose nustatoma kaip leistina bei laikoma atitinkančia aukštą vartotojų apsaugos lygį, įvertinant:

- gaminio parametrus, jo sandarą, pakuotę, surinkimo ir naudojimo tvarką, priežiūrą vartojant;
- poveikį kitiems gaminiams, jei yra pagrindas numatyti, kad jis bus vartojamas su kitais gaminiais;
- gaminio pateikimą vartotojui, užrašus ant gaminio ar pakuotės, vartojimo ir sunaikinimo po vartojimo instrukciją ir kitą gamintojo pateiktą informaciją;
- vartotojų grupes, ypač vaikus, kuriems gaminio vartojimas gali sukelti didesnę riziką.

Direktyvoje pateikiamas detalizuotas "gamintojo" apibrėžimas. Tai yra:

- Bendrijoje įsisteigęs gaminio gamintojas arba kitas asmuo, kuris prisistato kaip gamintojas prie gaminio užrašydamas savo pavardę/pavadinimą, prekės ženklą ar kitą skiriamąjį ženklą, arba asmuo, kuris gaminį perdirba;
- gamintojo atstovas, kai gamintojas nėra įsisteigęs Bendrijoje, arba, jei Bendrijoje įsisteigusio atstovo nėra, gaminio importuotojas;
- kiti tiekimo grandinės profesionalai, jei jų veikla gali daryti poveikį išleisto į rinką gaminio saugos ypatybėms.

Saugos prezumpcija: gaminys laikomas saugiu, jei jis atitinka tam tikrus Bendrijos nuostatuose, reglamentuojančiuose produkto saugą, keliamus reikalavimus. Kai tokių nuostatų nėra, gaminys turi atitikti tam tikras nacionalines sveikatos ir saugos

²⁴ 1992 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 92/59/EEC dėl bendros gaminių saugos. Oficialusis leidinys, 1992, L 228, 11/8/1992.

taisykles, taikomas prieš jam patenkant į tos valstybės narės rinką. Kai nėra Bendrijos ir nacionalinių taisyklių, produkto atitiktis turi būti įvertinta atsižvelgiant į:

- neprivalomuosius nacionalinius standartus, įgyvendinančius Europos standartą;
- Bendrijos technines charakteristikas, jei tokios charakteristikos yra nustatytos;
- standartus, sudarytus valstybėje narėje, kurios teritorijoje gaminys platinamas;
- sveikatos ir saugos požiūriu geros praktikos kodeksus atitinkamame sektoriuje;
- pačius pažangiausius metodus ir technologiją bei į tokią saugą, kurios vartotojai pagrįstai galėtų tikėtis.

Kitos gamintojų ir platintojų pareigos.

Be pareigos teikti į rinką tik saugius gaminius, jie privalo savo atitinkamos veiklos ribose laikytis tokių išipareigojimų:

- teikti vartotojams reikiamą informaciją, kad vartotojai galėtų įvertinti su gaminiu susijusią riziką per visą jo įprastą ar lengvai numanomą naudojimo laiką, kai tokia rizika nėra tiesiogiai akivaizdi be reikiamo išpėjimo, ir imtis atitinkamų atsargumo priemonių;
- imtis priemonių, kurios atitinka jų tiekiamų gaminių ypatybes, kad jie galėtų žinoti apie galimą su tais gaminiiais susijusią riziką ir imtis atitinkamų priemonių, net, jei reikia, tokį gaminį išimti iš rinkos, kad būtų galima išvengti rizikos. Į anksčiau nurodytas priemones gali, pavyzdžiui, prireikus įeiti tokios priemonės, kaip gaminių ar gaminių partijų žymėjimas taip, kad juos būtų galima lengvai identifikuoti, parduodamų gaminių mėginių tikrinimas, pateiktų skundų tyrimas ir platintojų informavimas apie tokio pobūdžio stebėjimą.

Platintojai (turima galvoje kiekvienas tiekimo grandinės profesionalas, kurio veikla neturi poveikio gaminio saugos ypatybėms) privalo tinkamai rūpintis, kad būtų galima užtikrinti bendriausio saugos reikalavimo vykdymą, visų pirma jie privalo netiekti tokių gaminių, apie kuriuos jiems kaip profesionalams žinoma arba turėtų būti žinoma, remiantis jų turima informacija, kad jie neatitinka šio reikalavimo. Neperžengdami savo atitinkamos veiklos ribų, jie dalyvauja, stebėdami išleistų į rinką gaminių saugą, perduodami informaciją apie susijusią su gaminiiais riziką ir bendradarbiaudami vykdant veiksmus, kurių imamasi tokiai rizikai išvengti.

Direktyvoje pateikiamas negriežtas priemonių sąrašas. Valstybės narės turi būtinus įgaliojimus imtis šių priemonių, siekdamos kuriomis pasiremdamos jos, be kita ko, galėtų:

- organizuoti reikiamo masto atitinkamus gaminių saugos patikrinimus netgi po to, kai jie jau yra išleisti į rinką ir laikomi saugiais, ir iki pat jų naudojimo ar suvartojimo galutinio etapo;
- iš susijusių asmenų reikalauti visos būtinos informacijos;
- imti gaminio ar gaminių rūšies mėginius ir tikrinti jų saugą;
- kelti gaminio prekybai išankstines sąlygas, kuriomis siekiama užtikrinti gaminio saugą, ir reikalauti, kad ant gaminio būtų pritvirtinti atitinkami išpėjimai apie galimą su gaminiu susijusią riziką;

- imtis priemonių, siekiant užtikrinti, kad asmenys, kurie gali susidurti su gaminiu susijusia rizika, būtų apie tokią riziką informuoti laiku ir tinkamai įvairiomis priemonėmis, tarp kurių būtų ir specialiai paskelbti išpėjimai;
- laikinai tokiam laikui, kuris reikalingas įvairiems patikrinimams atlikti, uždrausti tiekti, siūlyti tiekti ir demonstruoti gaminį ar gaminių partiją, kai yra tikslų ir nuoseklių įrodymų, kad jie yra pavojingi;
- drausti išleisti į rinką gaminį ar gaminių partiją, kurie pasirodė esą pavojingi, ir kartu numatyti priemones, kurios užtikrintų, kad tokio draudimo būtų laikomasi;
- organizuoti veiksmingą ir nedelsiamą jau rinkoje esančio pavojingo gaminio ar gaminių partijos išėmimą ir, jei būtina, jo sunaikinimą atitinkamomis sąlygomis.

Priemonės, kurių turi imtis valstybių narių kompetentingos institucijos, yra skiriamos:

- gamintojui;
- platintojams, neviršijant jų atitinkamos veiklos, ir ypač asmenims, kurie yra atsakingi už platinimo nacionalinėje rinkoje pirmąjį etapą;
- jei būtina, bet kuriam kitam asmeniui, atsižvelgiant į bendradarbiavimą imantis veiksmų su gaminiu susijusiai rizikai išvengti.

Apžvalga.

Pasiūlymas dėl 2000 m. birželio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendros gaminių saugos²⁵: Remiantis Komisijos pranešimu dėl patirties, įgytos taikant direktyvą 92/59/EEC, šio pasiūlymo tikslas - peržiūrėti šią direktyvą.

Direktyvos veiklos sfera išplečiama, įtraukiant kai kurias paslaugas ir produktus, kurie nėra skirti vartotojams. Gamintojų ir platintojų išpareigojimai išplečiami ir išdėstomi aiškiau; Be to, aiškiau pateikiami tokie punktai: ryšys tarp direktyvos ir Bendrijos sektorių teisėtvarkos; informacijos perdavimas, apsikeitimas ir konfidencialumas; Bendrijos veiksmai betarpiškose rizikos situacijose.

12. Pavojingos imitacijos²⁶.

Ši direktyva draudžia prekiauti, importuoti ir gaminti bei eksportuoti produktus, kurie kelia grėsmę vartotojų sveikatai ar saugai, kadangi juos galima supainioti su maisto produktais. Šios direktyvos tikslas yra suvienodinti valstybių narių įstatymus šioje srityje.

Ypatingai ši direktyva taikoma produktams, kurie, nebūdami maisto produktais, turi tokią formą, kvapą, spalvą, išvaizdą, pakuotę, etiketės, tūrį ar dydį, kad vartotojai, o ypač vaikai, painioja juos su maisto produktais ir dėl to įsideda juos į burną, čiulpia ar praryja, o tai gali būti pavojinga, nes dėl to galima, pavyzdžiui, uždusti, apsinuodyti arba gali būti virškinimo trakto perforacija ar obstrukcija.

²⁵ Oficialiajame leidinyje nepublikuota.

²⁶ Tarybos direktyva 87/357/EEC dėl valstybių narių įstatymų, taikomų produktams, kurie, atrodydami kitaip nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, derinimo, Oficialusis leidinys, 1987, L192,

13. Plataus vartojimo prekių pardavimas ir su tuo susijusios garantijos²⁷.

Šia direktyva siekiama suvienodinti valstybių narių įstatymus, įstatymo lydimuosius aktus ir administracines nuostatas dėl vartojimo prekių pardavimo ir su tuo susijusių garantijų tam tikrų aspektų, siekiant užtikrinti vienodą minimalų vartotojo apsaugos lygį vidaus rinkos kontekste. Suvienodinimas bus atliekamas kuriant bendrą vartotojų įstatymo minimalių taisyklių rinkinį, galiojantį nepriklausomai nuo to, kurioje Bendrijos vietoje prekės buvo pirktos. Kadangi pagrindinis konfliktų tarp vartotojų ir pardavėjų šaltinis yra prekių neatitikimas sutartyje numatytoms sąlygoms, šia direktyva taip pat siekiama suvienodinti nacionalines teisine sistemas, reglamentuojančias vartojimo prekių pardavimą šiuo atžvilgiu.

Kaip ir daugelis su vartotojų apsauga susijusių direktyvų, ši direktyva taikoma tik plataus vartojimo prekių pardavimo vartotojui atveju, t.y. kai prekės parduodamos fiziniam asmeniui, kuris veikia skatinamas su jo prekyba, verslu ar profesija nesusijusių tikslų.

Plataus vartojimo prekės apibrėžiamos kaip bet koks materialus kilnojamas daiktas, išskyrus:

- prekes, parduodamas vykdant įstatymą arba įstatymui liepiant;
- vandenį ir dujas, jei to vandens ir dujų nėra parduodama ribotas tūris arba nustatytas kiekis;
- elektrą;
- valstybės narės gali nustatyti, kad terminas „plataus vartojimo prekės“ neapimtų viešame aukcione parduodamų padėvėtų prekių, kai vartotojai turi galimybę patys dalyvauti pardavime.

Plataus vartojimo prekių, kurios bus pagamintos, tiekimo sutartys šioje direktyvoje prilyginamos pirkimo-pardavimo sutartims.

Principas, kurį numato ši direktyva, yra tai, kad prekės, kurias pardavėjas perduoda vartotojui, turi atitikti pirkimo-pardavimo sutartį.

Plataus vartojimo prekės laikomos atitinkančiomis sutartį, jeigu jos pristatymo vartotojui metu:

- atitinka pardavėjo pateiktą aprašymą ir turi tokias pat savybes kaip ir prekės, kurias pardavėjas pateikė vartotojui kaip pavyzdį ar modelį;
- yra tinkamos bet kokiai konkrečiai paskirčiai, dėl kurios jos yra reikalingos vartotojui ir apie kurią jis sutarties sudarymo metu pranešė pardavėjui, o pardavėjas ją pripažino;
- yra tinkamos paskirčiai, kuriai paprastai naudojamos tokio pat pobūdžio prekės;
- pasižymi tokia kokybe ir veikimu, kurie paprastai yra būdingi tokio pat pobūdžio prekėms ir kurių vartotojas gali pagrįstai tikėtis, atsižvelgdamas į tų prekių pobūdį ir į bet kokius dėl tų prekių specifinių ypatumų pardavėjo, gamintojo arba jo atstovo padarytus viešus pareiškimus, ypač reklamoje arba ant etiketės.

²⁷ Direktyva 99/44/EC dėl vartojimo prekių pardavimo ir su tuo susijusių garantijų tam tikrų aspektų, Oficialusis leidinys, 1999, L 171, 7/7/1999.

Pardavėjas pagal gamintojo ar jo atstovo padarytus viešus pareiškimus neįsipareigoja, jeigu jis:

- įrodo, kad apie atitinkamą pareiškimą nežinojo ir pagrįstai nebūtų galėjęs žinoti;
- įrodo, kad pareiškimas buvo ištaisytas iki sutarties sudarymo, arba,
- įrodo, kad sprendimui įsigyti plataus vartojimo prekių pareiškimas negalėjo turėti įtakos.

Jeigu į prekių pirkimo-pardavimo sutartį yra įtraukta instaliavimo paslauga, o tas prekes instaliavo pardavėjas arba tai buvo padaryta pagal jo įgaliojimą, bet kokiu dėl neteisingo plataus vartojimo prekių instaliavimo atsiradusi neatitiktis prilyginama prekių neatitiktčiai. Ši nuostata galioja ir tuo atveju, kai gaminį, kurį turi instaliuoti pats vartotojas, instaliuoja vartotojas, o neteisingo instaliavimo priežastis yra prastos instaliavimo instrukcijos.

Pardavėjas laikomas atsakingu už kiekvieną neatitiktį, kai ji išaiškėja per dvejus metus nuo prekių perdavimo, nebent pardavimo sutarties sudarymo momentu vartotojas žinojo ar negalėjo, protingai galvojant, nežinoti apie neatitiktį.

Kiekviena neatitiktis, išaiškėjusi per šešis mėnesius nuo prekių perdavimo, laikoma egzistavusia perdavimo metu, nebent:

- ši prielaida būtų nesuderinama su prekių pobūdžiu arba su neatitikties pobūdžiu;
- įrodoma priešingai.

Kaip jau minėta anksčiau, pardavėjas yra atsakingas vartotojui už kiekvieną parduodant prekę egzistuojančią neatitiktį. Esant neatitiktčiai, vartotojas turi teisę į:

- nemokamą prekių atitikties sutarčiai atkūrimą jas pataisant ar pakeičiant per pagrįstą laiką ir nesudarant jokių didesnių nepatogumų vartotojui;
- tinkamą kainos sumažinimą ar sutarties nutraukimą, jeigu pataisymas ar pakeitimas yra neįmanomas ar neproporcingas, arba jeigu pardavėjas neatitaiso trūkumo per pagrįstą laiką ir nesudarant jokių didesnių nepatogumų vartotojui.

Vartotojas neturi teisės nutraukti sutarties, jeigu neatitiktis yra nedidelė.

Valstybės narės gali nustatyti, kad tam, kad galėtų pasinaudoti savo teisėmis, vartotojas privalo informuoti pardavėją apie neatitiktį per du mėnesius nuo tos dienos, kai pastebėjo neatitiktį.

Jeigu už neatitiktį, atsiradusią dėl gamintojo ar ankstesnio pardavėjo toje pačioje sutarčių grandinėje ar kurio nors kito tarpininko veikimo ar neveikimo, vartotojui yra atsakingas galutinis pardavėjas, jis turi teisę siekti teisės gynimo priemonių atsakingo asmens ar asmenų sutarčių grandinėje atžvilgiu. Atsakingą asmenį ar asmenis, kurių atžvilgiu galutinis pardavėjas gali reikalauti teisės gynimo priemonių, kartu su atitinkamais ieškiniais ir vykdymo sąlygomis nustato nacionalinė teisė.

Garantija jos siūlytojui yra teisiškai privaloma pagal garantijos pažymėjime ir atitinkamoje reklamoje nurodytas sąlygas. Garantijoje:

- pažymima, kad vartotojas pagal galiojančius nacionalinius įstatymus, reglamentuojančius plataus vartojimo prekių pardavimą, turi juridines teises, ir aiškiai nurodoma, kad garantija toms teisėms poveikio neturi,

- paprasta, suprantama kalba išdėstomas garantijos turinys ir esminė informacija, reikalinga norint pagal garantiją pareikšti ieškinį, visų pirma apie garantijos trukmę ir taikymo teritoriją, taip pat garanto adresas ir pavadinimas.

Vartotojui pareikalavus, garantija jam pateikiama raštu arba kitose ilgalaikėse jam prieinamose laikmenose. Savo pačios teritorijoje valstybė narė, kurioje yra parduodamos plataus vartojimo prekės, gali nustatyti, kad garantija būtų parengta viena ar daugiau kalbų, jos nustatytą iš Bendrijos oficialių kalbų.